T086 TKL 4 (07) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 90-Chúc Lụy

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM CHÍN MÖÔI: CHUÙC LUÏY

KINH: Baáy giôø Phaät baûo A-nan: YÙ oâng nghó sao, Phaät laø ñaïi sö cuûa oâng chaêng? OÂng laø ñeä töû cuûa Phaät chaêng? A-nan thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Phaät laø ñaïi sö cuûa con. Tu-giaø-ñaø laø ñaïi sö cuûa con, con laø ñeä töû cuûa Phaät. Phaät daïy: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Ta laø ñaïi sö cuûa oâng, oâng laø ñeä töû cuûa Ta. Nhö nhöõng vieäc ñeä töû caàn laøm oâng ñaõ laøm xong. Naøy A-nan! OÂng duøng nghieäp töø cuûa thaân, nghieäp töø cuûa mieäng, nghieäp töø cuûa yù maø cuùng döôøng cung caáp cho Nhö Lai, thöôøng laøm ñuùng yù Nhö Lai, khoâng coù traùi loãi. Naøy A-nan! Thaân Nhö Lai hieän taïi oâng yeâu kính cuùng döôøng cung caáp, taâm oâng thöôøng thanh tònh, sau khi Nhö Lai dieät ñoä, heát thaûy söï aùi kính cuùng döôøng cung caáp neân aùi kính cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba- la-maät. Cho ñeán laàn thöù hai, thöù ba Nhö Lai laáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät phoù chuùc cho oâng. Naøy A-nan! OÂng chôù queân maát, chôù laø ngöôøi toái haäu laøm döùt gioáng Phaät. Naøy A-nan! Tuøy theo bao nhieâu laâu Baùt-nhaõ Ba-la-maät truù ôû ñôøi, neân bieát baáy nhieâu laâu coù Phaät truù ôû ñôøi thuyeát phaùp. Naøy A-nan! Neáu coù ngöôøi cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thoï trì, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng, roäng vì ngöôøi noùi, neân cung kính, toân troïng taùn thaùn, hoa höông phan loïng, aùo baùu, ñeøn ñuoác moãi moãi cuùng döôøng ngöôøi aáy, neân bieát ngöôøi aáy khoâng lìa thaáy Phaät, khoâng lìa nghe phaùp, thöôøng gaàn guõi Phaät. Phaät noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät xong, caùc Boà-taùt Di-laëc v.v... vaø Tueä maïng Tu-boà-ñeà, Xaù-lôïi-phaát, Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Ma-ha Ca-Dieáp, Phuù- laâu-na Di-ña-la-ni-töû, Ma-ha Caâu-hy-la, Ma-ha Ca-chieân-dieân, A-nan v.v... cuøng heát thaûy ñaïi chuùng vaø heát thaûy theá gian trôøi, ngöôøi, Caøn-thaùt- baø, A-tu-la nghe Phaät thuyeát ñeàu raát hoan hæ v.v... LUAÄN: Hoûi: Phaät ñaõ döùt taâm öa ñaém phaùp, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, Nieát-baøn, coøn khoâng chaáp tröôùc, khoâng thuû töôùng, côù sao nay duøng moãi moãi nhaân duyeân phoù chuùc phaùp aáy, in tuoàng nhö öa ñaém phaùp? Ñaùp: Chö Phaät coù taâm ñaïi töø bi, töø khi môùi phaùt taâm laïi ñaây cho ñeán khi vaøo cöûa Nieát-baøn, thöôøng khoâng rôøi boû, ôû giöõa ñoâi caây Ta-la duøng söùc tam-muoäi Kim-cang vì chuùng sinh maø laøm naùt thaân nhö meø, gaïo ñeå laïi laøm lôïi ích, huoáng gì kinh phaùp coù nhieàu lôïi ích maø khoâng phoù chuùc? Laïi, A-nan laø ngöôøi chöa lìa duïc, chöa bieát heát uy löïc quaû baùo cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù nhieàu lôïi ích, vì theá aân caàn phoù chuùc raèng: OÂng neân kheùo gìn giöõ, khoâng ñeå queân maát. Vì vaäy neân Phaät tuy ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng heà coù thöông gheùt, töôùng thöôøng tòch dieät maø phoù chuùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 2 Baùt-nhaõ aáy. Hoûi: A-nan laø ngöôøi Thanh-vaên, côù gì Phaät ñem Baùt-nhaõ Ba-la-maät phoù chuùc maø khoâng phoù

chuùc cho caùc ñaïi Boà-taùt nhö Di-laëc v.v...? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: A-nan thöôøng haàu hai beân Phaät, cuùng döôøng söï caàn duøng, ñöôïc Ñaø-la-ni Vaên trì. Nghe roài nhôù giöõ, moät laàn nghe nhôù maõi khoâng queân. Ñaõ laø em chuù baùc cuûa Phaät, laïi coù nhieàu beø baïn tieáng taêm roäng khaép, boán chuùng nöông nhôø, laø vò thaày thöù ba theo Phaät chuyeån baùnh xe phaùp. Phaät bieát Xaù-lôïi-phaát thoï maïng ngaén nguûi, dieät ñoä sôùm neân khoâng phoù chuùc. Laïi, A-nan laø thaày cuûa naêm traêm A-la-haùn coù ñuû saùu thaàn thoâng, ba minh, vaø giaûi thoaùt. A-nan ñaõ coù nhieàu lôïi ích nhö vaäy, neân phoù chuùc. Caùc ñaïi Boà-taùt nhö Di-laëc v.v... sau khi Phaät dieät ñoä moãi moãi phaân taùn, theo quoác ñoä thích öùng hoùa ñoä chuùng sinh. Di-laëc trôû laïi treân trôøi Ñaâu- suaát; Tyø-ma-la-caät, Vaên-thuø-sö-lôïi cuõng ñi ñeán choã chuùng sinh thích öùng ñeå hoùa ñoä. Phaät laïi do vì caùc vò Boà-taùt coù söùc hieåu saâu Baùt-nhaõ Ba- la-maät neân khoâng caàn phaûi nhoïc nhaèn phoù chuùc. A-nan laø ngöôøi Thanh- vaên, theo phaùp Tieåu thöøa, theá neân Phaät aân caàn phoù chuùc. Hoûi: Neáu nhö vaäy, thì kinh Phaùp Hoa vaø caùc kinh Phöông Ñaúng khaùc côù sao laïi phoù chuùc cho caùc Boà-taùt Hyû Vöông v.v...? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khi aáy Phaät thuyeát phaùp saâu xa khoù tin, ngöôøi Thanh-vaên khoâng ôû taïi ñoù. Laïi nhö Phaät thuyeát kinh Giaûi thoaùt khoâng theå nghó nghì, naêm traêm A-la-haùn ôû beân Phaät maø khoâng nghe ñöôïc; hoaëc coù khi nghe ñöôïc maø khoâng theå öùng duïng; theá neân phoù chuùc cho caùc Boà-taùt. Hoûi: Laïi coù phaùp gì saâu xa hôn Baùt-nhaõ maø ñem Baùt-nhaõ phoù chuùc cho A-nan, coøn caùc kinh khaùc phoù chuùc cho Boà-taùt? Ñaùp: Baùt-nhaõ chaúng phaûi laø phaùp bí maät; maø caùc kinh Phaùp Hoa v.v... noùi A-la-haùn ñöôïc thoï kyù, chaéc chaén laøm Phaät, ñaïi Boà-taùt vaãn coù theå thoï trì, öùng duïng; thí nhö thaày thuoác gioûi coù theå duøng chaát ñoäc laøm thuoác. Laïi nöõa, nhö tröôùc noùi: Baùt-nhaõ coù hai, moät laø Baùt-nhaõ noùi chung cho Thanh-vaên nghe, hai laø chæ noùi cho möôøi phöông ñaïi Boà-taùt truù trong Thaäp ñòa nghe, chaúng phaûi Cöûu ñòa nghe, huoáng nöõa laø Boà-taùt môùi phaùt taâm! Laïi coù kinh Boà-taùt Cöûu ñòa nghe ñöôïc cho ñeán Sô ñòa nghe ñöôïc, moãi moãi khoâng ñoàng nhau. Töôùng chung cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø moät maø saâu caïn coù khaùc, theá neân ñem phoù chuùc cho A-nan, khoâng loãi. Hoûi: Tröôùc ñaây thaáy trong phaåm A-sô Phaät ñaõ phoù chuùc, nay coøn phoù chuùc, vaäy coù gì sai khaùc? Ñaùp: Ñaïo Boà-taùt coù hai: Moät laø ñaïo Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hai laø ñaïo phöông tieän. Tröôùc phoù chuùc laø noùi theå töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät xong, nay laø noùi khieán cho chuùng sinh ñöôïc phöông tieän Baùt-nhaõ aáy xong maø phoù chuùc; vì theá neân sau khi thaáy Phaät A-suùc, tieáp noùi phaåm AÂu-hoøa

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 3 Caâu-xaù-la. Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät tuy coù phöông tieän, phöông tieän tuy coù Baùt-nhaõ, maø tuøy theo söï thoï duïng nhieàu neân goïi teân. Baùt-nhaõ vaø phöông tieän, baûn theå laø moät, vì choã duøng hôi khaùc cho neân noùi rieâng. Thí nhö thôï vaøng vì phöông tieän kheùo leùo neân laáy vaøng laøm caùc vaät khaùc nhau, tuy ñeàu laø vaøng maø teân goïi coù moãi moãi khaùc. Boà-taùt ñöôïc thaät töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, nghóa laø heát thaûy phaùp laø tính Khoâng, töôùng tòch dieät, khoâng coù sôû höõu, töùc

laø muoán dieät ñoä. Vì söùc phöông tieän neân khoâng thuû chöùng Nieát-baøn. Khi aáy nghó raèng, heát thaûy phaùp laø tính Khoâng, Nieát-baøn cuõng khoâng. Ta nay ñoái vôùi coâng ñöùc Boà-taùt chöa ñaày ñuû cho neân khoâng neân thuû chöùng; khi coâng ñöùc ñaày ñuû môùi coù theå thuû chöùng. Khi aáy Boà-taùt duøng söùc phöông tieän vöôït qua ñòa vò Nhò thöøa maø vaøo ñòa vò Boà-taùt. Truù trong ñòa vò Boà-taùt bieát phaùp saâu xa vi dieäu khoâng coù vaên töï maø daãn ñöôøng cho chuùng sinh; aáy goïi laø phöông tieän. Laïi nöõa, coù phöông tieän laø, Boà-taùt bieát heát thaûy phaùp roát raùo tính Khoâng, khoâng coù sôû höõu maø coù theå trôû laïi khôûi leân phaùp laønh, haønh saùu Ba-la-maät, khoâng theo Khoâng; hoaëc coù theå sinh boán vieäc laø hoaëc nghi, hoaëc taø kieán, hoaëc vaøo Nieát-baøn, hoaëc laøm Phaät. Vì Baùt-nhaõ coù söï phaân bieät nhö vaäy, neáu coù theå tröø taø nghi, khoâng vaøo Nieát-baøn, aáy laø phöông tieän. Coù ngöôøi noùi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù nhieàu lôïi ích, toái thaéng ñoái vôùi kho chaâu baùu lôùn. Phaät bieát sau khi dieät ñoä coù nhieàu giaëc oaùn muoán huûy hoaïi Baùt-nhaõ neân ôû moãi moãi phaåm ñeàu phoù chuùc coøn khoâng coù loãi, huoáng nöõa laø chæ phoù chuùc hai laàn. Hoûi: Neáu phoù chuùc, côù gì aân caàn, tròng troïng nhö vaäy? Ñaùp: Vì theo phaùp theá tuïc maø daãn ñöôøng cho chuùng sinh. Thí nhö chuû khaùch buoân muoán ñi xa ñeán nöôùc khaùc, tuy ñem taøi baûo phoù chuùc cho con maø rieâng ngoïc baùu toát ñeïp, giaù trò lôùn môùi aân caàn phoù chuùc rieâng, vì ngöôøi con kia chöa bieát roõ giaù trò quyù troïng cuûa chaâu baùu ñeïp aáy. Nhöõng ngöôøi khaùc vì thaáy ngöôøi chuû khaùch buoân laø ngöôøi bieát giaù trò cuûa chaâu baùu maø aân caàn phoù chuùc neân chaéc chaén bieát thöù ñoù quyù, coøn neáu nghe ngöôøi con kia khen ngôïi giaù trò chaâu baùu thì khoâng tin; Phaät cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu giöõa chuùng khaùc vaø ngöôøi khaùc maø khen ngôïi Baùt- nhaõ, phoù chuùc Baùt-nhaõ thì ngöôøi ta cheâ Phaät töï khen ngôïi taùn thaùn phaùp mình, neân sinh nghi maø khoâng tin, coøn ñoái vôùi ñeä töû phoù chuùc thì khoâng coù cheâ bai. Laïi coù ngöôøi noùi: ÔÛ phaåm treân Phaät noùi töôùng tòch dieät khoâng coù hí luaän laø Nhaát thieát trí, trong ñoù khoâng coù phaùp quyeát ñònh coù theå thuû ñaéc, thì ngöôøi ta cho laø khoâng quyù; nay aân caàn phoù chuùc thì bieát Phaät khoâng ñaém tröôùc phaùp Khoâng. Giöõa heát thaûy chuùng sinh, ngöôøi aùi nieäm

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 4

Baùt-nhaõ khoâng ai hôn Phaät. Phaät bieát Baùt-nhaõ coù ôn saâu neân quyù troïng Baùt-nhaõ maø aân caàn phoù chuùc. Coù ngöôøi noùi: Phaät muoán hieän trung ñaïo neân phoù chuùc. Tröôùc noùi caùc phaùp khoâng ñeå ngaên beân chaáp höõu, nay aân caàn phoù chuùc thì phaù beân chaáp Khoâng; aáy laø trung ñaïo. Ñoái vôùi ngöôøi cho raèng Phaät coù taâm tham, öa ñaém phaùp aáy, thì Phaät ñaõ duøng caùc nhaân duyeân noùi Baùt-nhaõ Ba-la- maät töôùng Khoâng; ñoái vôùi ngöôøi cho Phaät rôi vaøo ñoaïn dieät neân Phaät aân caàn phoù chuùc. Nhö vaäy laø xa lìa hai beân. Hoûi: Phaät ñaõ bieát A-nan laø ñeä töû, côù gì coøn hoûi A-nan raèng, oâng laø ñeä töû cuûa Nhö Lai chaêng? Nhö Lai laø thaày cuûa oâng chaêng? Ñaùp: Phaät coù ngöôøi ñeä töû aùc laø Tu-na-lò-ña-la. Nhôø coù chuùt ít nhaân duyeân neân laøm ñeä töû Phaät. Vì muoán ôû nôi Phaät hoïc caùch baén cung, Phaät khoâng noùi cho, neân

lieàn trôû laïi noùi vôùi Phaät raèng: Toâi chaúng phaûi ñeä töû Phaät. Laïi nhö Tu-thi-ma vì muoán troäm phaùp neân laøm ñeä töû. Nhö vaäy laø haïng ñeä töû chæ treân danh döï. Laïi, ngoaïi ñaïo cho A-nan baát ñaéc dó maø ôû beân Phaät. A-nan ñaõ töøng laøm ñeä töû ngoaïi ñaïo, maëc aùo coû, caàu thaàn tieân, nay vì Phaät laø thaân toäc neân toân troïng, cung caáp, haàu haï. Do nhöõng vieäc nhö vaäy neân ôû giöõa ñaïi chuùng Phaät hoûi A-nan: OÂng laø ñeä töû Nhö Lai chaêng? Neáu noùi laø chaân ñeä töû thì neân theo lôøi daïy baûo cuûa Nhö Lai. Theá neân A-nan vì muoán khieán ngöôøi khaùc tin, neân ñaùp laïi vôùi Phaät. Phaät baûo A-nan: Vieäc ngöôøi ñeä töû neân laøm oâng ñaõ laøm ñaày ñuû. Pheùp cuûa ñeä töû laø ñem thaân, mieäng, yù laønh maø cung caáp cho thaày. Coù ñeä töû taâm toát maø thaân mieäng khoâng xöùng; coù ñeä töû nghieäp thaân mieäng toát maø taâm khoâng xöùng. Nhö ñeä töû ñem taâm laønh, raát öa meán thaày, thaân mieäng töông xöùng, khoâng tieác thaân maïng, khoâng ngaïi khoù nhoïc, töï boû taâm mình, theo lôøi daïy baûo cuûa thaày, A-nan coù ñuû caùc vieäc aáy, neân Phaät baûo A-nan: Nay oâng hieän taïi cung kính Nhö Lai, sau khi Nhö Lai dieät ñoä, haõy cung kính Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy. Hoûi: Baùt-nhaõ laø thaày cuûa chö Phaät, vì sao A-nan khoâng cung kính thaày cuûa Phaät maø cung kính Phaät? Ñaùp: A-nan tuy chöùng ñaïo quaû thöù nhaát, song vì laäu hoaëc chöa heát neân khoâng bieát saâu Phaùp baûo nhö Phaät ñaõ bieát. Theá neân Phaät baûo A- nan: OÂng cung kính Baùt-nhaõ töùc laø cung kính Nhö Lai. Laïi nöõa, chuùng sinh thaáy Phaät coù ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, aùnh saùng moät tröôïng, thaân kim saéc, nhieàu ngöôøi aùi kính, coøn Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì vi dieäu, saâu xa, khoâng hình, khoâng saéc, chæ ngöôøi trí môùi bieát ñöôïc. Thaân Phaät töôùng toát, ngöôøi trí keû ngu ñeàu thaáy, ñeàu khoâng nhaøm ñuû, theá neân Phaät ñem thaân ví duï Baùt-nhaõ. Khi Phaät ôû

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 5

ñôøi coù theå töï ngaên ma, vì vaäy maø Phaät baûo A-nan: Sau khi Nhö Lai dieät ñoä, haõy kheùo gìn giöõ Baùt-nhaõ. Hoûi: Phoù chuùc moät laàn laø ñuû, côù gì ñeán ba laàn? Ñaùp: Phaät raát öa meán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân ba laàn phoù chuùc. Hoûi: Neáu raát öa meán, sao giôùi haïn ba laàn thoâi? Ñaùp: Thöôøng thì phaùp cuûa chö Phaät noùi khoâng quaù ba. Neáu noùi quaù ba maø khoâng theo thì thaàn caàm Kim ca ñaùnh naùt. Laïi, yù cuûa thaàn caàm Kim ca laø neáu quaù ba laàn khoâng theo, thì laø ngöôøi nghòch, haõy neân dieät ñi. Theá neân Phaät hoûi khoâng quaù ba laàn. Laïi nöõa, noùi moät laàn thì coøn chaäm, coøn noùi quaù ba laàn thì raát gaáp; gioáng nhö ngöôøi phaøm phu tham tröôùc. Laïi nöõa, taâm ngöôøi laõnh thoï coù ba haïng: Haïng ñoän caên phaûi noùi ñeán ba laàn môùi sinh taâm thieän. A-nan tuy laø lôïi caên nhöng taâm coøn Thanh-vaên, chæ caàu ñoä moät mình, theá neân baûo ba laàn. Sôû dó phoù chuùc laø vì khoâng ñeå phaùp dieät taän. OÂng neân giaùo hoùa ñeä töû, ñeä töû laïi giaùo hoùa ngöôøi khaùc, trieån chuyeån giaùo hoùa nhau; thí nhö moät ngoïn ñeøn laïi thaép leân caùc ngoïn ñeøn khaùc; aùnh saùng trieån chuyeån nhieàu ra. Chôù laøm ngöôøi toái haäu döùt gioáng Phaät, laø ngöôøi ñôøi coù con, neáu khoâng coù ngöôøi thöøa keá thì goïi laø döùt gioáng, raát ñaùng hoå theïn. Phaät laáy thí duï naøy baûo A-nan raèng, oâng chôù laøm gioáng Baùt-nhaõ tuyeät döùt ngay nôi

thaân oâng. Hoûi: Nhö phaåm tröôùc thuyeát minh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, duø noùi cuõng khoâng theâm, khoâng noùi cuõng khoâng bôùt, vì töôùng roát raùo tòch dieät, nay côù gì noùi chôù ñeå dieät maát? Thí nhö hö khoâng, ai dieät maát ñöôïc? Ñaùp: Baùt-nhaõ Ba-la-maät tuy tòch dieät, töôùng khoâng sinh khoâng dieät, nhö hö khoâng khoâng theå hí luaän; nhöng vaên töï ngöõ ngoân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì ngöôøi khaùc noùi, Baùt-nhaõ trong ñaây laø töø trong nhaân maø noùi quaû. Ngöôøi phaøm phu nghe Baùt-nhaõ Ba-la-maät vi dieäu lieàn sinh taâm chaáp tröôùc, thuû töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaân bieät caùc phaùp laø laønh, laø chaúng laønh, laø theá gian, laø Nieát-baøn v.v... Vì phaân bieät neân ñoái vôùi phaùp sinh taâm chaáp tröôùc, taâm chaáp tröôùc neân ñaáu tranh, ñaáu tranh neân gaây toäi nghieäp; ngöôøi nhö vaäy goïi laø dieät Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaät baûo A-nan: "OÂng neân nhö töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chôù chaáp tröôùc vaên töï ngöõ ngoân maø giaùo hoùa chuùng sinh; aáy goïi laø khoâng laøm dieät maát. Naøy A-nan! Tuøy theo bao laâu thôøi gian Baùt-nhaõ ôû ñôøi thì bieát baáy nhieâu thôøi gian Phaät ôû ñôøi", nhö trong Kinh ñaây Phaät noùi roäng. Phaät aân caàn phoù chuùc cho chuùng sinh, ôû hoäi chuùng coù ngöôøi sinh nghi, theá neân

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 100 6

Phaät noùi nhaân duyeân cuûa söï phoù chuùc laø: Heã coù Baùt-nhaõ ôû ñôøi thì laø Phaät ôû ñôøi. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø meï cuûa chö Phaät. Chö Phaät laáy phaùp laøm thaày, maø phaùp töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Neáu thaày ôû ñôøi, meï ôû ñôøi thì khoâng goïi laø maát lôïi. Vì sao? Vì lôïi ích voán toàn taïi. Vì vaäy neân noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät ôû ñôøi thì nhö Phaät ôû ñôøi. Laïi, Phaùp baûo khoâng lìa Phaät baûo. Boà-taùt coù ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình khoâng goïi laø Phaät, maø coù ñöôïc Phaùp baûo môùi goïi laø Phaät. Phaùp baûo töùc laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät; nhö ngöôøi theo Phaät ñöôïc lôïi ích cho ñeán giaûi thoaùt Nieát-baøn. Nhö ngöôøi ñoái vôùi Baùt-nhaõ coù theå tin, thöïc haønh, cuõng do phaùp ba thöøa maø vaøo Nieát-baøn; theá neân noùi Baùt-nhaõ ôû ñôøi nhö Phaät ôû ñôøi noùi Phaùp khoâng khaùc. Naøy A-nan! Neáu ngöôøi nghe laõnh thoï, vieát cheùp, giöõ gìn thì neân bieát ngöôøi aáy khoâng rôøi söï thaáy Phaät, nghe Phaùp, gaàn guõi Phaät. Hoûi: Ngöôøi coù toäi naëng, ba nghieäp baát thieän thaønh töïu maø nghe, laõnh thoï, vieát cheùp, giöõ gìn Baùt-nhaõ, côù sao ngöôøi aáy ñöôïc khoâng xa lìa Phaät, nghe Phaùp, gaàn guõi Phaät? Ñaùp: Vieäc aáy nhö ñaõ ñaùp ôû trong phaåm tröôùc. Ngöôøi nghe Phaùp coù hai haïng: Moät laø haïng ngöôøi chæ nghe maø khoâng theå tín thoï, thöïc haønh; hai laø haïng ngöôøi nghe maø tín thoï, phuïng haønh. Nhö ñeä töû khoâng nghe, khoâng tín thoï, thöïc haønh lôøi thaày; aáy goïi laø khoâng nghe. Neáu nhaát taâm laéng nghe, tín thoï, phuïng haønh, chaùn theá gian, öa Nieát-baøn, lìa Tieåu thöøa, öa thích Ñaïi thöøa; nghe, laõnh thoï nhö vaäy goïi laø thaät nghe; tuïng, ñoïc cuõng nhö vaäy. Nhôù nghó ñuùng theo nhö yù Phaät, xa lìa hai beân, haønh trung ñaïo, ñuùng nhö choã ñöôïc nghe, thoï trì vaø hieåu nghóa Baùt-nhaõ, vì ngöôøi khaùc giaûng noùi, cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, taùn thaùn, hoa höông, luùc môùi ñaàu coøn moûng ít, cho ñeán nhôù nghó ñuùng, vì ngöôøi khaùc noùi, taâm kia caøng saâu daøy, coâng ñöùc caøng nhieàu, beàn chaéc,

khoâng lay ñoäng. Neáu nghe thaày daïy, hoaëc thaáy quyeån kinh maø cuùng döôøng höông hoa laø, neáu ngöôøi trí bieát coâng ñöùc cuûa Baùt-nhaõ maø cuùng döôøng thì ñöôïc phöôùc ñöùc daøy, coøn ngöôøi khoâng bieát maø cuùng döôøng thì ñöôïc phöôùc ñöùc moûng ít. Phöôùc ñöùc thuaàn haäu laø duø chuyeån ñoåi thaân cuõng khoâng lìa söï thaáy Phaät, nghe Phaùp, gaàn guõi Phaät. Phöôùc ñöùc moûng ít laø khoâng noùi raèng chuyeån ñoåi thaân, ñöôïc ba phöôùc baùo, traû heát toäi roài laâu veà sau cuõng chaéc chaén ñöôïc laøm Phaät. Trong ñaây Phaät toång quaùt noùi veà phöôùc ñöùc thuaàn haäu, moûng ít daàn daàn ñeàu seõ thaáy möôøi phöông Phaät, nghe Phaät noùi Phaùp, daàn daàn ñuû saùu Ba-la-maät, ñeàu ñöôïc laøm Phaät. Phaät duøng Phaät nhaõn thaáy Baùt-nhaõ Ba-

la-maät coù söï lôïi ích lôùn cho chuùng sinh nhö vaäy neân aân caàn phoù chuùc. Hoûi: Caùc ñaïi A-la-haùn aáy ñaõ thuû chöùng thaät teá, khoâng coøn lo möøng, vì möøng chuùt ít coøn khoâng coù, huoáng nöõa laø vui möøng lôùn? Ñaùp: Caùc ñaïi A-la-haùn tuy xa lìa tham duïc cuûa ba coõi, maø vì chöa ñöôïc Nhaát thieát trí neân ñoái vôùi phaùp saâu xa coøn hoà nghi khoâng roõ raøng. Ñaây ñoái vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät hieåu bieát roõ raøng, döùt tröø nghi hoaëc kia, theá neân vui möøng lôùn. Laïi nöõa, caùc ñaïi ñeä töû aáy ñaõ thuû chöùng thaät teá. Thaät teá töùc laø Khoâng, khoâng coù töôùng, khoâng coù löôïng, khoâng coù phaân bieät. Phaät ñoái vôùi phaùp tòch dieät aáy moãi moãi phaân bieät danh töï, ngöõ ngoân, thí duï, noùi roäng maø cuõng khoâng phaù hoaïi phaùp tính, laïi khoâng traùi vôùi theá gian. Caùc A-la-haùn vì chöùng ñöôïc phaùp aáy neân vui möøng lôùn. Phaät kheùo noùi phaùp tòch dieät khoâng, voâ töôùng, voâ löôïng aáy, ñaïi chuùng tuy chöa saïch heát laäu hoaëc, maø vì coù söùc tin saâu, neân cuõng vui möøng lôùn, noùi raèng phaùp aáy coù theå döùt heát khoå sinh töû cho chuùng ta, khieán ñöôïc Phaät ñaïo. Coù voâ löôïng nhaân duyeân nhö vaäy neân ñaïi chuùng ñeàu hoan hæ. Hoûi: Neáu Phaät phoù chuùc cho A-nan Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, thì sau khi Phaät Nieát-baøn, A-nan cuøng vôùi Ñaïi Ca-dieáp keát taäp Kinh taïng, côù gì trong aáy khoâng noùi ñeán Baùt-nhaõ? Ñaùp: Vì Ñaïi thöøa saâu xa, khoù tin, khoù hieåu, khoù haønh. Luùc Phaät ôû ñôøi, coù caùc Tyø-kheo theo phaùp Ñaïi thöøa do khoâng tin khoâng hieåu neân töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi, huoáng nöõa laø sau khi Phaät dieät ñoä! Theá neân khoâng noùi. Laïi nöõa, ba Taïng chính thöùc coù ba möôi vaïn baøi keä vaø chín traêm saùu möôi vaïn lôøi. Phaùp Ñaïi thöøa raát nhieàu, voâ löôïng voâ haïn, nhö phaåm Baùt-nhaõ Ba-la-maät trong ñaây coù hai möôi hai ngaøn baøi keä. Phaåm Ñaïi Baùt-nhaõ coù möôøi ngaøn baøi keä, ôû choã caùc vua roàng, vua A-tu-la vaø trong caùc cung trôøi, Baùt-nhaõ coù ngaøn vaïn öùc baøi keä. Vì sao? Vì chö Thieân, roàng, quyû, thaàn, maïng soáng laâu daøi, coù söùc bieát nhôù maïnh. Ngöôøi ñôøi nay thoï maïng ngaén nguûi, söùc bieát nhôù moûng, tieåu phaåm Baùt-nhaõ coøn khoâng theå tuïng ñoïc, huoáng gì nhieàu? Caùc ñaïi Boà-taùt bieát Baùt-nhaõ Ba- la-maät voâ löôïng voâ haïn. Vì sao? Vì Phaät chaúng phaûi chæ moät thaân noùi Baùt-nhaõ maø trong voâ löôïng ñôøi hoaëc bieán hoùa voâ soá thaân noùi Baùt-nhaõ, neân coù voâ löôïng. Laïi, kinh Giaûi thoaùt khoâng theå nghó nghì coù möôøi vaïn baøi keä, kinh chö Phaät boån

khôûi, kinh Maây, kinh Maây lôùn, moãi moãi coù möôøi vaïn baøi keä. Kinh Phaùp Hoa, kinh Hoa Thuû, kinh Ñaïi Bi, kinh Phöông Tieän, kinh Vua roàng hoûi, kinh Vua A-tu-la hoûi, caùc kinh lôùn aáy voâ löôïng voâ bieân,

nhö chaâu baùu trong bieån lôùn, laøm sao coù theå ñöa heát vaøo ba Taïng? Vaät nhoû coù theå ôû trong vaät lôùn, maø vaät lôùn thì khoâng theå ôû trong vaät nhoû? Neáu muoán hoûi thì neân hoûi raèng, vì côù gì Tieåu thöøa khoâng ôû trong Ñaïi thöøa maø Ñaïi thöøa coù theå haøm chöùa luoân caû Tieåu thöøa? Theá neân oâng khoâng neân hoûi nhö vaäy. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Nhö Ñaïi Ca-dieáp ñem caùc Tyø-kheo vaøo trong nuùi Kyø- xaø-quaät keát taäp ba Taïng. Sau khi Phaät dieät ñoä, caùc ñaïi Boà-taùt nhö Vaên-thuø-sö-lôïi, Di- laëc v.v... cuõng ñem A-nan ñeå keát taäp kinh Ñaïi thöøa. Laïi, A-nan bieát truø löôïng yù chí nghieäp löïc lôùn nhoû cuûa chuùng sinh. Theá neân khoâng ôû giöõa haøng Thanh-vaên noùi phaùp Ñaïi thöøa, vì sôï noùi thì laàm loaïn khoâng thaønh töïu ñöôïc. Phaät phaùp chæ coù moät vò, ñoù laø vò giaûi thoaùt heát khoå. Vò giaûi thoaùt aáy coù hai: Moät laø chæ giaûi thoaùt töï thaân, hai laø giaûi thoaùt chung heát thaûy chuùng sinh. Tuy cuøng caàu moät cöûa giaûi thoaùt maø coù töï lôïi vaø lôïi ngöôøi khaùc nhau, theá neân coù Ñaïi thöøa, Tieåu thöøa sai khaùc. Vì hai haïng ngöôøi aáy neân mieäng Phaät noùi ra ñeàu duøng vaên töï ngöõ ngoân chia laøm hai thöù. Ba Taïng laø phaùp Thanh-vaên, Ma-ha-dieãn laø phaùp Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, luùc Phaät ôû ñôøi khoâng coù danh töø ba Taïng, chæ coù Tyø-kheo thoï trì Tu-ña-la, Tyø-kheo thoï trì Tyø-ni, Tyø-kheo thoï trì Ma-ña-la-ca. Tu-ña-la laø kinh trong boán A-haøm, kinh trong Ma-ha dieãn. Tu-ña-la coù hai phaàn: Moät laø Tu-ña-la trong boán A-haøm, hai laø kinh Ma-ha-dieãn, goïi Tu-ña-la hai phaàn, vöøa Ñaïi thöøa, vöøa Tieåu thöøa: hai traêm naêm möôi giôùi, nhö vaäy ñeàu goïi laø Tu-ña-la. Tyø-ni laø nhaân Tyø-kheo taïo toäi, Phaät kieát giôùi, daïy vieäc neân laøm, khoâng neân laøm, laøm vieäc aáy maéc toäi aáy, löôïc noùi coù taùm möôi boä, cuõng coù hai phaàn: Moät laø Tyø-ni ôû nöôùc Ma-thaâu-la, chöùa A-ba-ñaø-na baûn sinh, coù tam möôi boä; hai laø Tyø-ni ôû nöôùc Keá- taân, töø baûn sinh A-ba-ñaø- na, chæ laáy vieäc thieát yeáu laøm möôøi boä, coù taùm möôi boä Tyø-baø-sa giaûi thích. Theá neân bieát kinh Ñaïi Baùt-nhaõ Ba-la-maät ôû trong Tu-ña-la kinh, vì kinh lôùn vaø vì söï vieäc khaùc cho neân noùi rieâng. Theá neân khoâng taäp vaøo trong ba taïng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.